

Európska
komisia

Materiály prichádzajúce do styku s potravinami

Zdravie a
bezpečnosť
potravín

Materiály prichádzajúce do styku s potravinami

Úvod

Skôr než sa potraviny spotrebujú, prichádzajú do styku s mnohými materiálmi a predmetmi počas výroby, spracovania, skladovania, prípravy a obsluhy. Tieto materiály a predmety sa nazývajú **materiály prichádzajúce do styku s potravinami (food contact materials – FCM)**. Patria medzi ne napríklad nádoby na prepravu potravín, stroje na spracovanie potravín, obalové materiály, kuchynské pomôcky a riad. Tieto materiály by mali byť dostatočne inertné, aby ich zložky nemali

nepriaznivý vplyv na zdravie spotrebiteľov a aby neovplyvňovali kvalitu potravín. V záujme bezpečnosti FCM a s cieľom uľahčiť voľný pohyb tovaru bol v Európskej únii (EÚ) zavedený súbor právnych požiadaviek a kontrol.

Ďalšie informácie o FCM nájdete na webovej lokalite Európskej komisie na adrese http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/foodcontact/index_en.htm vrátane odkazov na všetky právne predpisy.

Právne predpisy

Právo EÚ obsahuje záväzné pravidlá, ktoré musia dodržiavať prevádzkovatelia podnikov. Pravidlá môžu mať všeobecný rozsah pôsobnosti, a teda sa uplatňujú na všetky FCM, alebo sa uplatňujú len na osobitné materiály. Ak neexistujú osobitné pravidlá EÚ, právo EÚ môžu dopĺňať

vnútroštátne právne predpisy členských štátov.

Všeobecné právne predpisy

V [nariadení \(ES\) č. 1935/2004](#) sa zavádza harmonizovaný právny rámec EÚ. Stanovujú sa v ňom všeobecné zásady bezpečnosti a inertnosti všetkých FCM.

V zásadách, ktoré sú stanovené v nariadení (ES) č. 1935/2004, sa vyžaduje, aby materiály:

- neuvolňovali zložky do potravín v miere, ktorá je škodlivá pre ľudské zdravie,
- neprijateľne nemenili zloženie, chuť a vôňu potravín.

V rámcovom nariadení sa ďalej stanovujú:

- osobitné pravidlá pre aktívne a inteligentné materiály (ktoré už vo svojej podstate nie sú neaktívne),

- právomoci na uzákonenie dodatočných opatrení EÚ zameraných na osobitné materiály (napr. plasty),

- postup vyhodnocovania bezpečnosti látok, ktoré sa používajú na výrobu FCM, s účasťou [Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín](#),

- pravidlá o označovaní prostredníctvom údaju o použití (napr. kávovar, fľaša na víno alebo polievková lyžica) alebo zobrazením symbolu ,

- dokumentácia na zabezpečenie zhody a výsledovateľnosti.

Správne výrobné postupy

V nariadení (ES) č. 2023/2006 sa zabezpečuje neustály súlad s požiadavkami na výrobu FCM prostredníctvom:

- priestorov vhodných na daný účel a informovanosti personálu o rozhodujúcich fázach výroby;
- dokumentovaného zabezpečovania kvality a systémov kontroly kvality, ktoré sa zachovávajú v daných priestoroch a
- výberu vhodných vstupných surovín vo výrobnom procese s prihliadnutím na bezpečnosť a inertnosť konečných predmetov.

Pravidlá riadnej výroby sa uplatňujú na všetky fázy celého procesu, no výroba vstupných surovín je upravená v iných právnych predpisoch.

Právne predpisy EÚ o osobitných materiáloch a látkach

Doplnkovo k všeobecným právnym predpisom sa na niektoré FCM vzťahujú osobitné opatrenia EÚ. Ide napr. o keramické materiály, fólie z regenerovanej celulózy, plasty (vrátane recyklovaných plastov) či o aktívne a inteligentné materiály. Osobitné pravidlá sa uplatňujú aj na určité vstupné suroviny, ktoré sa používajú na výrobu FCM.

Najkomplexnejšie opatrenie je nariadenie EÚ o plastových materiáloch a predmetoch – nariadenie (EÚ) č. 10/2011. Obsahuje pravidlá o zložení plastových FCM a stanovuje sa v ňom zoznam povolených látok Únie, ktoré sa môžu používať pri výrobe plastových FCM. Každéj látke povolenej na výrobu sa prideluje osobitné číslo.

Komunikácia

Výrobcovia FCM musia takisto zabezpečiť vhodnú komunikáciu o bezpečnom používaní svojich výrobkov.

Táto komunikácia by sa mala zameriavať na používateľov v nadväzujúcich častiach dodávateľského reťazca s cieľom zabezpečiť primerané používanie medziproduktov a pokyny pre spotrebiteľov s cieľom informovať ich o bezpečnom a primeranom používaní predmetov, ak je to potrebné.

V nariadení 10/2011 sa stanovujú pravidlá na určenie súladu plastových materiálov a špecifikácie, ako aj obmedzenia pri používaní týchto látok. V obmedzeniach sa stanovujú aj migračné limity, v ktorých sa spresňuje povolený objem látok, ktorý môže migrovať do potravín. Celková migrácia látok z plastov do potravín nesmie presiahnuť 60 mg/kg potravín.

Úsilie o čo najlepšie využívanie zdrojov znamená, že recyklácia sa pri výrobe využíva čoraz častejšie. Preto sa v [nariadení \(ES\) č. 282/2008](#) stanovujú pravidlá pre recyklované plasty vzhľadom na to, že môžu byť kontaminované neznámymi látkami.

Pomocou aktívnych a inteligentných materiálov sa predlžuje trvanlivosť, pretože zachovávajú alebo zlepšujú stav balených potravín tak, že uvoľňujú látky do potravín alebo absorbujú látky z potravín alebo ich

okolitého prostredia. Preto sú oslobodené od všeobecného pravidla inertnosti stanoveného v nariadení (ES) č. 1935/2004. Uplatňujú sa osobitné pravidlá stanovené v [nariadení \(ES\) č. 450/2009](#), v ktorých sa upravuje ich osobitný účel, napr.:

- absorpcia látok z vnútra obalov potravín, ako je tekutina alebo kyslík,
- uvoľnenie látok do potravín, ako sú konzervačné látky,
- označenie uplynutia spotreby potravín uvoľnením farebnej zmeny, ktoré spôsobujú látky podliehajúce trvanlivosti a teplote skladovania.

Na zostavení zoznamu povolených látok Únie na výrobu aktívnych a inteligentných materiálov sa pracuje.

Komunikácia v dodávateľskom reťazci sa z veľkej časti zaistuje prostredníctvom vyhlásenia o zhode. Označenie je hlavný nástroj komunikácie s obchodníkmi a spotrebiteľmi.

Obchodníci a spotrebiteľia by sa mali uistiť, že sa riadia správnymi pokynmi na používanie s cieľom predchádzať kontaminácii potravín látkami z materiálov. Kontaminácia nemusí byť očividná a používanie materiálov na nevyhradené účely môže byť nebezpečné.

Vnútroštátne právne predpisy o osobitných materiáloch

Ak neexistujú žiadne osobitné právne predpisy EÚ, členské štáty môžu zaviesť vnútroštátne opatrenia. EÚ napríklad nezaviedla žiadne osobitné opatrenia týkajúce sa papiera a kartónu, kovov, skla alebo tlačiarenskej farby. Niektoré členské štáty preto uplatňujú vlastné pravidlá. Ich [prehľad](#) možno nájsť na webovej lokalite Európskej komisie.

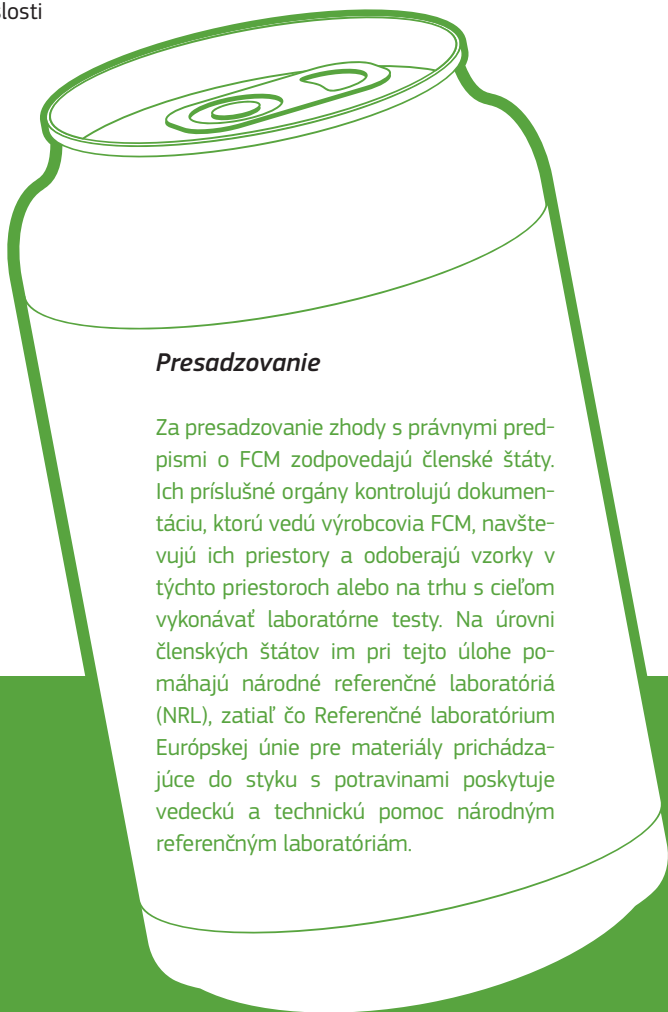
Harmonizácia a budúce právne predpisy

Európska komisia v súčasnosti analyzuje dodávateľský reťazec odvetvia zapojený do výroby FCM a obchodovania s nimi. Takisto zhromažďuje informácie o vnútroštátnych

opatreniach týkajúcich sa materiálov, ktoré nie sú upravené v žiadnych osobitných právnych predpisoch EÚ.

Na základe tejto analýzy Európska komisia posúdi účinnosť a efektívnosť aktuálneho stavu vrátane výhod, administratívnej záťaže a nákladov pre podniky. Do úvahy sa budú brať aj možné regulačné nezrovnalosti a prekážky vo voľnom pohybe týchto materiálov a predmetov na trhu EÚ. Výsledná správa bude slúžiť ako základ úvah o tom, aké a či vôbec nejaké kroky je nutné prijať v budúcnosti v súvislosti s FCM v EÚ.

Ďalšie
informácie
o FCM

Úrad pre publikácie

Úrad pre publikácie Európskej únie,
Luxembursko, 2015

© Európska únia, 2015
Reprodukcia je povolená, ak je
uvedený zdroj.

Printed in Luxembourg

Print

ISBN 978-92-79-51861-4

doi:10.2875/07171

EW-04-15-665-SK-C

PDF

ISBN 978-92-79-51873-7

doi:10.2875/608342

EW-04-15-665-SK-N